

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 15.06.2026

Vår ref.: 202312695-24 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak om overtredelsesgebyr – ulovlig tiltak på terskler i Tverråga, Bæveråga og Dalselva – Statkraft Energi AS, Rana kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Statkraft Energi AS et overtredelsesgebyr på kroner 1 million (1 000 000) for rehabilitering av terskler i Tverråga, Bæveråga og Dalselva uten godkjent detaljplan for miljø og landskap jf. konsesjonsvilkår 18 i kgl.res av 21.12.1962.

1. Vedtak

NVE ilegger Statkraft Energi AS et overtredelsesgebyr for brudd på post 18 første punktum i vassdragskonsesjonen av 21.12.1962.

- Overtredelsesgebyret er fastsatt til kroner 1 000 000.
- Faktura blir tilsendt.
- Ved forsinket betaling kan Innkrevingsmyndigheten kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om innkreving av statlige krav mv. § 15.

Vedtaket har hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 35.¹

2. Sakens bakgrunn

Statkraft Energi AS (Statkraft) fikk ved kgl.res. av 21.12.1962 tillatelse til reguleringer av Bjerka - Pluravassdragene m.v. I konsesjonen er det i post 16 tatt inn et vilkår om at Rana kraftverk plikter etter nærmere bestemmelser fra vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekningene som berøres av utbyggingene.

Statkraft har etter flere pålegg fra Industridepartementet (i dag Energidepartementet), bygget rundt 30 terskler i elvene Røssåga, Leirelva, Bjerka ovenfor Store Målvatn, Dalselva, Tverråga og Plura. De aktuelle tersklene i Dalselva (terskel 508) og Tverråga (terskel 401) omfattes av disse påleggene.

¹ Lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag (vassdragsreguleringsloven)

I et pålegg datert 6.3.1972 ble Statkraft pålagt å bygge tre terskler i Virvasselva og fem terskler i Ranaelv.² Dette pålegget er relevant for de to aktuelle tersklene i Virvasselva: Thomasstrand (terskel 102) og Bæveråga (terskel 101).

NVE legger til grunn at tersklene ble bygget tidlig på 1970-tallet.

NVE fikk 10.07.2023 tilsendt detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av tre terskler, terskel Tverråga, terskel Bæveråga og terskel Dalselva i Rana kommune.³ Planen skulle behandles og godkjennes av NVE med hjemmel i post 18 i tillatelsen til regulering av Bjerka – Pluravassdragene m.v. gitt ved kgl.res. av 21.12.1962.

NVE sendte detaljplanen for rehabilitering på høring den 16.10.2023.⁴ Under høringen av planen, fikk vi informasjon fra Statskog SF som grunneier, om at arbeidet med å rehabilitere tersklene allerede var gjennomført. I e-post av 09.01.2024 skriver Statskog SF at arbeidet med å rehabilitere terskel Tverråga ble ferdigstilt i august 2023 og at terskel Bæveråga ble ferdigstilt i september 2023.⁵ I tillegg ble vi informert om at rehabiliteringen av terskel Thomasstrand var blitt gjennomført i 2022.

På bakgrunn av opplysningene fra Statskog SF, ba vi Statkraft i brev av 25.01.2024 om å redegjøre for prosessen med å rehabilitere tersklene.⁶ Statkraft bekreftet i brev av 01.02.2024 at arbeidet med å rehabilitere tersklene Tverråga, Bæveråga og Dalselva ble gjennomført sommer-høst i 2023 og at terskel Thomasstrand ble rehabilitert i 2022.⁷ I samme brev skrev Statkraft at arbeidet med å rehabilitere tersklene ikke burde vært satt i gang uten dialog eller vedtak fra NVE.

NVE varslet Statkraft i brev av 13.12.2024 om at vi vurderte å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på post 18 første punktum i vassdragskonsesjonen av 21.12.1962.⁸

Statkrafts merknader til varselet om overtredelsesgebyr

Statkraft har i brev av 05.02.2025 kommentert varselet om overtredelsesgebyr.⁹

Statkraft mener at rehabiliteringen av de aktuelle tersklene var å definere som vedlikehold og at det derfor ikke var behov for at NVE skulle godkjenne tiltaksplanen. Statkraft viser til post 18 tredje punktum i vassdragskonsesjonen og mener at vedlikehold av ferdige anlegg riktignok er «underlagt offentlig tilsyn», men at dette ikke betyr at planen for vedlikehold skal sendes til NVE for godkjenning. Statkraft skriver at de ved å forelegge NVE planen for vedlikehold av tersklene, har gått lenger enn det de er pliktig til etter post 18 i konsesjonen.

Statkraft legger vekt på at NVE i starten var usikker på hva som var nødvendig saksbehandling av detaljplanen og at NVE har brukt lang tid på saksbehandlingen av

² NVE referanse 202312695-17

³ NVE referanse 202312695-1

⁴ NVE referanse 202312695-5

⁵ NVE referanse 202312695-13

⁶ NVE referanse 202312695-14

⁷ NVE referanse 202312695-15

⁸ NVE referanse 202312695-16

⁹ NVE referanse 202312695-23

planen. Videre mener Statkraft at manglende fremdrift hos NVE fra varslingstidspunktet til varselet om overtredelsesgebyr ble sendt ut, tyder på at vi ikke anser overtredelsen som grov. Statkraft mener at lang saksbehandlingstid bør gi en reduksjon i et eventuelt overtredelsesgebyr.

Statkraft skriver at en eventuell overtredelse er så beskjedent at det ikke er grunn for NVE å reagere med overtredelsesgebyr.

3. NVEs vurdering

3.1. Rettsregler som er brutt

NVE mener at Statkraft har brutt post 18 første ledd i vassdragskonsesjonen av 21.12.1962, ved å rehabilitere fire terskler uten godkjent detaljplan for miljø og landskap. Bestemmelsen lyder:

«Anleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet.»

3.2. Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr er vassdragsreguleringsloven¹⁰ § 35. Bestemmelsens første ledd lyder:

«Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer

3. Konsesjon og konsesjonsvilkår, herunder manøvreringsreglement, eller andre enkeltvedtak etter loven»

NVE har fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr.¹¹

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når de rettslige vilkårene er oppfylt.

3.3. Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi kunne dokumentere at Statkraft har brutt post 18 første setning i vassdragskonsesjonen av 21.12.1962 for statsregulering

¹⁰ Lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag (vassdragsreguleringsloven) LOV-1917-12-14-17, revidert LOV-2017-06-21-101

¹¹ Vassdragsreguleringslova § 35: FOR-2025-08-29-1756 Delegering av Energidepartementets myndighet etter vassdragsreguleringsloven, vannfallrettighetsloven og vannressursloven

av Bjerka – Plura m.v., ved å rehabilitere fire terskler i Tverråga, Bæveråga og Dalselva uten godkjent detaljplan for miljø og landskap.

Statkraft har bekreftet at arbeidet med å rehabilitere tersklene Tverråga, Bæveråga og Dalselva ble gjennomført sommer-høst i 2023 og at terskel Thomasstrand ble rehabilitert i 2022.¹² Da rehabiliteringen ble utført, forelå det ikke en godkjent detaljplan for arbeidene. For tersklene i Tverråga, Bæveråga og Dalselva betyr dette at detaljplanen var sendt inn til NVE trolig kort tid før anleggsarbeidet tok til. Den innsendte planen omfattet ikke terskel Thomasstrand.

NVE vurderer at det er dokumentert i saken at Statkraft har brutt post 18 første ledd i vassdragskonsesjonen av 21.12.1962 for statsregulering av Bjerka – Plura m.v., ved å rehabilitere terskler i Tverråga, Bæveråga og Dalselva uten godkjent detaljplan for miljø og landskap.

Det objektive vilkåret for å ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt.

3.4. NVEs vurdering av skyld

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi dokumentere at den ulovlige handlingen eller unnlatsen er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen.

I denne saken er det vår vurdering at det er utvist grov uaktsomhet.

I skyldvurderingen legger vi til grunn at begrepet uaktsomhet må forstås slik det kommer frem av straffeloven § 23.¹³ Utgangspunktet for aktsomhetsvurderingen er om den ansvarlige har handlet i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.

NVE legger til grunn at hvor det vurderes å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet, normalt vil gjelde en streng aktsomhetsnorm. Foretak som driver økonomisk virksomhet, forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet.¹⁴ På miljøområdet skal det legges til grunn en streng aktsomhetsnorm.¹⁵

I vassdragskonsesjonen stilles det krav om at det skal foreligge godkjente planer før arbeidet kan igangsettes. Formålet med kravet er at NVE skal kunne foreta konkrete vurderinger av hensyn til miljøet og andre allmenne interesser.

¹² NVE ref. 202312695-15

¹³ Jf. Rt. 2012 s.1556: «Når det i en lov som gir hjemmel for ileggelse av administrativ sanksjon, fastsettes forsett som en av skyldformene, kreves sterke holdepunkter for å forstå uttrykket på annen måte enn i strafferetten.»

¹⁴ Prop.81 L (2021-2022) punkt 5.5

¹⁵ Jf. Rt. 2002 s. 1368

NVE legger til grunn at det er et kjent vilkår at konsesjonær må fremlegge detaljplaner for miljø og landskap til godkjenning, før arbeidet kan påbegynnes. NVE forventer at Statkraft, som er en stor og profesjonell aktør, overholder kravene i konsesjonen.

I denne saken har Statkraft utført tiltak på i alt fire terskler, uten at det forelå godkjent detaljplan for landskap og miljø. Omfanget av ulovligheten forsterker alvorligheten i saken og taler i retning av at det foreligger en handling som er svært klanderverdig.

Ettersom det foreligger flere avvik fra et tydelig krav i konsesjonen, tilsier det at det foreligger en kvalifisert grad av skyld. NVE mener at en eller flere på vegne av virksomheten skulle ha sørget for å overholde kravene i konsesjonen og at handlingen er gjort grovt uaktsomt.

Kravet til subjektiv skyld er oppfylt.

3.5. Bruk av overtredelsesgebyr

NVE vurderer at det objektive og subjektive vilkåret for å kunne ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt. Når de rettslige vilkårene er oppfylt, er det opp til NVEs skjønn om overtredelsesgebyr skal ilegges. Forvaltningsloven § 46 annet ledd angir hvilke momenter som kan tillegges vekt i vurderingen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr, samt ved utmålingen av gebyret.

Ved utmålingen av gebyret, kan det legges vekt på sanksjonens preventive virkning, overtredelsens grovhet, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, samt økonomiske evne og om det foreligger gjentakelse.

I denne saken har NVE lagt vekt på følgende ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges:

Sanksjonens preventive virkning

NVE mener at Statkraft brøt et sentralt og grunnleggende konsesjonsvilkår da de utførte tiltak på tersklene uten godkjent detaljplan. Det er viktig at konsesjonsvilkår overholdes, og NVE mener det er nødvendig å reagere når det oppstår brudd på konsesjonsvilkår. Bakgrunnen for dette er viktigheten av at konsesjonsvilkårene overholdes, og at reaksjoner på brudd på konsesjonsvilkår har en betydelig individual- og allmennpreventiv virkning, som reduserer sannsynligheten for tilsvarende brudd fra samme og andre aktører senere. Med reaksjon mot foretaket, tydeliggjøres den overordnede forventning til hva som i deres tilfelle regnes som tilstrekkelig aktsomt, noe som utgjør et viktig aspekt av sanksjonens forebyggende effekt.

Overtredelsens grovhet

NVE legger i denne saken vekt på at det er snakk om brudd på et viktig konsesjonsvilkår. Formålet med planbestemmelsen i konsesjonens post 18 er å sikre at tiltak planlegges og gjennomføres slik at resultatet blir best mulig og at allmenne interesser blir ivaretatt på en god måte. I dette tilfellet mener NVE at de gjennomførte tiltakene ikke tilfredsstill

dagens krav til sikker fiskevandring. De gjennomførte tiltakene kan ha medført negative konsekvenser for vassdragsmiljøet.

Vi legger videre vekt på i skjerpene retning, at overtredelsens omfang er vesentlig, da Statkraft har rehabilitert fire terskler uten godkjent detaljplan.

Vi viser ellers til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad over. Overtredelsens art, medfører etter NVEs vurdering, at det er snakk om en grov overtredelse.

Kunne overtreder ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener Statkraft kunne ha forebygget overtredelsen ved å ha bedre rutiner for planlegging og gjennomføring av arbeidet med å rehabilitere terskler. Statkraft skriver selv i sitt tilsvaret til varslet om overtredelsesgebyr, at de har innarbeidet en rutine om at alle rehabiliteringer av terskler skal meldes til NVE.¹⁶

NVE viser også til at Statkraft plikter å påse at kravene i konsesjonen oppfylles. Konsesjonær skal etter Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag) § 5 nr.7 «konkretisere hvordan vilkår og betingelser satt i konsesjoner, godkjenninger og lignende skal oppfylles» og etter § 5 nr. 8 «utarbeide og gjennomføre rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik».¹⁷

Er overtredelsen begått for å fremme overtrederens interesser

Det er ikke dokumentert at overtredelsen er begått for å fremme Statkrafts interesser. Momentet er ikke tillagt vekt.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE kan ikke dokumentere at Statkraft har hatt økonomiske fordeler, eller unngått økonomiske tap direkte eller indirekte, som et resultat av overtredelsen.

Foreligger det gjentakelse

Gjentakelse i forvaltningsloven § 46 bokstav f sin forstand, foreligger når foretaket eller den fysiske personen tidligere har overtrådt samme paragraf i lov/forskrift og NVE tidligere har ilagt overtredelsesgebyr eller anmeldt forholdet. NVE er ikke kjent med at det foreligger slik gjentakelse fra Statkrafts side.

Overtrederens økonomiske evne

Når det gjelder Statkrafts økonomiske stilling, er det ikke anført at det foreligger dårlig økonomi. Et slikt syn underbygges av offentlige regnskapstall for selskapet.¹⁸

NVE anser Statkrafts økonomiske stilling som god.

¹⁶ NVE referanse 202312695-23

¹⁷ Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag) FOR-2011-10-28-1058

¹⁸ Purehelp.no

Samlet vurdering

På bakgrunn av vurderingene ovenfor, anser NVE at bruk av overtredelsesgebyr i denne saken som en forholdsmessig og rimelig reaksjon. På bakgrunn av vurderingene ovenfor ilegger NVE Statkraft Energi AS et overtredelsesgebyr.

3.6. Overtredelsesgebyrets størrelse

Vi viser til vurderingene i kapittel 3.5 ovenfor. NVE har ved utmåling av gebyret lagt særlig vekt på at det gjelder brudd på et viktig konsesjonsvilkår, som er avgjørende for at konsesjonsordningen skal fungere etter formålet. Vi har lagt vekt på i skjerpende retning, at overtredelsens omfang er vesentlig, da Statkraft har rehabilitert fire terskler uten godkjent detaljplan. Vi legger også vekt på sanksjonens preventive virkning og Statkrafts økonomiske evne.

NVE har i vurderingen lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelige preventive virkning og være følbare, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig.

Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til kr. 1 000 000.

4. Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven¹⁹ § 7-2 bokstav d.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages. Se orientering om rett til å klage på siste side.

Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Kristian Markegård
Direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

¹⁹ Lov om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven) LOV-1992-06-26-86

Mottakerliste:

STATKRAFT ENERGI AS

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	<p>Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort.</p> <p>Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.